

koolikassa-komisjon, samuti collegium scholarale ja rida mitmesuguseid ettevõt-
teid, eriti linnapank. Uus linnaseadus tõi suuri muudatusi just maksuasjandusse,
kus teostati senisest suurem ühtlus. Kuna sinnamaani oli mitmesuguste eri-üles-
annete jaoks vajalikkude maksude võtmise eest hoolitsenud hulk erikassasid,
kaotati need nüüd osalt. Nii lõpetati linnakassa-kolleegium ja politseikassa-
komisjon. Lõpetatuks jäi ka juba varemalt likvideeritud korterikolleegium ja
sõjaväe-haigemaja valitsus. Kõigi likvideeritud asutiste asjad ja ülesanded läksid
uue linna-ameti kätte.

Uus omavalitsus organiseeriti kõigist maksualustest. Valimisõiguse omamise
üldiste eeldustena nõuti linna elanikkudelt Vene riikkondsust, kodanikuõiguste
rikkumatust ja linnale andamite maksmist. Kaupmehed ja majaomanikud olid
valimisõiguslikud, olenemata nende linnas asumise kestusest. N. n. literaadid aga
ja maksumaksjad, kes äri ei ajanud kaupmehe-tunnistuse põhjal, said valimisõiguse
alles pärast seda, kui nad kaks aastat linnas elanud. Linna valijate (kelle üldarv
oli 1050 ümber) kogu astus iga nelja aasta tagant linnavolinikkude valimiseks
kokku. Valimisõigus polnud ühetaoline, vaid olenes valijate maksukoormusest.
Valijaskond jagunes kolme klassi, milledest igaüks valis ühe kolmandiku (20) linna-
volinikke. Esimesse klassi kuulusid kõige suuremad maksjad, kes maksid kol-
mandiku kõigist linnas sooritatavaist maksudest. Teise kolmandiku maksjad, järg-
mised maksu suuruse järele, moodustasid teise klassi. Kolmandasse klassi, mis
oli kõige rohkearvulisem, kuulusid kõik ülejäänud maksjad. Valimine, mis oli
avalik ja majoritaarne, sündis linnapea juhatusel. Valijate koosolek oli otsustamis-
võimeline, kui sinna ilmus osavõtjaid rohkem kui oli valitavaid. — Linnavolikogu
kompetents oli üsna laialine. Tema otsustamisele kuulusid kõik küsimused, mis
puudutasid linna selle üldsuses. Tema organiseeris kogu linna-omavalitsuse, valis
selleks täidesaatvad asutised, määras nende kodukorra ja andis vastavad juhtnõõrid,
kinnitas eelarve, määras vastavalt sellekohastele seadustele linnamaksud, andis
sunduslikke määrusi jne. jne. Volikogu täidesaatvaks asutiseks ja linna omavalit-
suse tegelikuks juhtijaks oli valitav linna-amet linnapeaga eesotsas. — Riikliku
võimu esindusel polnud volikogu otsuste kohta mingisugust sisulise kontrolli õigust;
kuberner valvas ainult nende seadusepärasuse üle. Erandina kuulus kubeneri
kinnitamisele linnapea ja tema asetäitja valimine, linna eelarve ja aasta-aruande
läbivaatamise koosolekute tähtpäevad, muutused linnaplaanis ja kaubanduspolitsei
korraldamine. Uuele omavalitsusele olid seega antud õige avarad tegevuspiirid,
ta oli seaduslikult kindlustatud soovimata bürokraatliku eestkoste vastu. Kuna
pearõhk uue omavalitsuse tegevuses langes tulunduslikule küljele ja linna välisele
hüvele, käsitas uus linnaseadus hoopis võõrasemalikult ühiskondliku hoolekande ja
koolielu küsimusi. Need mõlemad alad jäid endiselt linna seniste korporatsioonide
kätte, mille tegevusse seadus otsekohe keelas uuel omavalitsusel end segamast.

Linnavalimised ja omavalitsuse tegevus aa. 1878—1891. Esimesed vali-
mised uue linnaseaduse järele olid veebruaris 1878. a. Valijate nimekirjadesse
oli võetud: I klassi 58, kes maksid linnakassasse 227 rbl. 28 kop. kuni 70 rbl.
44 kop., üldsummas 6341 rbl. 92 kop., II klassi 161 valijat, kelle maksud olid
69 rbl. 74 kop. — 25 rbl. 52 kop., üldsummas 6378 rbl. 47 kop., III klassi 862
valijat, kelle maksude suurus 25 rbl. 44 kop. — 11 kop., kogusummas 6323 rbl.
95 kop. Valimistel olid sakslased täiesti seisukorra peremehed. Eesti opo-
sitsiooni polnud märgata. Teatavad lahkuminekid, peaasjalikult isiklikku laadi,
olid valimistel ning neile eelnevas kihutustöös siiski olemas, nii et see „Eesti